

Kitaaba Daani'el - Lakkoofsa Dhibba Tokkoo fi Saddeetii-Lama keessaa

Waliigalteewwanii fi Lola Raajii: Selewkos Durii irraa hanga Ji'oopoliitiiksii Ammayyaaatti

Jeff Pippenger
2024-04-12

Lakkoofsi kudha sadii fi kudha afur seenaa Seleucus fi Philip inni Maqedooniyaa walta'iinsa uumaa turan adda baasu; isaanis Ameerikaa, isa waraana bakka-bu'aa mootummaa Roomaa isa jalqabaa ta'e, fakkeenyan agarsiisu; Maqedooniyaanis (Giriik) mallattoo Gamtaa Mootummootaa dha. Seenaa duraa sana keessatti, walta'iinsi mootii kaabaa (Seleucus) fi Philip (Giriik) seenaa gara Lola Panium geessu bakka bu'a; lolli sunis jaarraa lama booddee maqaan magaalaa sanaa Panium irraa gara magaalaa Qeesariyaa Filiphisiitti jijjiirame. Maqaan dachaan magaalaa sanaa walta'iinsa Seleucus fi Philip Maqedooniyaa yaadannoo godhachuuf hin turre.

Maqaan "Qeesariyaa Fiiliphis" jedhu sun jijjiirama seenaa magaalaa durii "Paaniyaas" yookaan "Paaniyuum" jedhamtu irraa madda. Magaalattiin jalqaba irratti, burqaa beekamaa tokko Waaqa Giriikii Paanitti kennamteetti dhihoo ta'uu isheetiin sababeeffachuun, "Paaniyaas" jedhamee moggaafame. Burqaan sun, kan bara duriitti iddoo amantii guddaa ture, laga Yordaanos keessatti yaa'a ture.

Yeroo mootummaa Mootii Heroodis Guddichaatti, naannoo jaarraa 1ffaa Dhaloota Kiristoos duraatti, magaalattiin haaromsa guddaa keessa seentee babal'ifamtee miidhagfante. Qeesariyaa Filiphis ilma Heroodis Guddichaa kan ta'e Heroodis Filiphii tiin maqaa kana argatte. Inni magaalattii ulfina Mootii Roomaa Qeesaar Awugusxos jedhuuf "Qeesariyaa" jedhee moggaase; ofiinis maqaa isaa irraa "Filiphii" itti dabalee, akkasitti "Qeesariyaa Filiphii" taate. Kanaafuu, "Qeesariyaa Filiphii" jechuun walitti makamuu "Qeesariyaa," jechuun kabaja Heroodis Qeesaar Awugusxosiif kenne, fi "Filiphii," jechuun ulfina Heroodis Filiphiiif kennamu, ti.

Karaa raajii duriitiin, Paaniyum walitti dhufeenya Selewkosii fi Fiilipos Maqedooniyaa gidduu turee wajjin akkasumas waliigaltee Qeesarii fi Herood Fiilip gidduu tureen walqabata. Walitti dhufeenyi lamaan sun, kufaattii Raashiyaa Puutiin kan Selewkosii fi Fiilipiin bakka buufame hordofee, walitti dhufeenya Ameerikaa fi Dhaabbata Mootummoota Gamtoomanii gidduu jiru ilaallatu. Akkasumas isaan walitti dhufeenya Paaphaasummaa, isheen haadha taatee, fi Yunaayitid Isteetis, isheen intala taatee, kan Qeesarii fi Fiilipiin bakka buufame agarsiisu; isaan lamaanis bakka buutota Room turan. Walumaan, isaan Yunaayitid Isteetis "qilee ce'uun harka humna Room qabachuuf diriirsuu" fi "boolla gad fagoo irra darbitee Hafuurota Wajjin Waliin Waliigaltee harka wal qabsiisuu" adda baasu. Seera Dilbataa kan lakkoofsa kudha jaha keessatti argamu dura, gamtaan sadan sun duraanuu hundeeffamee jira.

Paaniyemiin wiirtuun waaqeffannaa Giriikii waaqa Paan ti. Madda bishaanii waaqa Giriikii Paaniif kennames sun yeroo sana "Balbaloota Si'ool" jedhameeis beekama ture; yeroo Yesuus achi

daawwate immoo, ibsi Isaa waa'ee “Balbaloota Si'ool” jedhu wal'aansoo amaloota siyaasaa fi amantii Giriikii (addunyaa-hammatummaa) fi Pirotestaantummaa gantuu bara dhumaatti raawwatamu adda baasa. Inni lola jalqaba pirezidaantii badhaadhaa mootummaa Giriikii lakkoofsa lama keessatti kakaaseen kaafame dha. Inni lola alaa addunyaa mara hammatu dha; akkasumas lola keessaa Ameerikaa Yunaayitid Isteetis keessatti adeemsifamu dha.

Amantiin addunyaa guutuu walitti fiduu jedhu, amantii bineensa guddaa sanaa ti; kunis haala keenya ammayyaa keessatti amantii woke-ism dha. Bara 2020 keessa, bineensi boolla gad fagoo keessaa ba'u, kan Mul'ata boqonnaa kudha tokko keessatti ibsame, humna isaa siyaasaa fi amantii mul'isee gaanfa lamaan bineensa lafaa sanaa ajjeese. Boolli gad fagoon sun, wantoota biroo keessaa, “Madda Pan” jedhamuun kan Yordaanos laga nyaachisuun bakka buufama.

Seenaa Giriik keessatti, Paan uumama, lafa bosonaa, fi muuziqaa baadiyyaa wajjin walqabatee ture; akkasumas argamuun madda isaaf qulqulleeffame tokko, warra isa waaqeffatan biratti barbaachisummaa amantii qaba ture. Waaqni Paan yeroo baay'ee miila, gaanfa, fi gurra re'ee qabaatee ni fakkeeffama. Paan akka waaqa tiksootaa fi bushaayee hoolotaa ta'etti ilaalama ture; akkasumas yeroo baay'ee akka waaqa taphattuu fi gowwoomsaa tokkootti, kan bosonaa fi gaarran keessatti gammachuudhaan fiigaa taphatuutti ni agarsiifama ture. Fakkeenyi Paan akka waaqa miila re'ee qabuutti dhihaatu, Daani'el boqonnaa saddeet wajjin walii gala; achitti Giriik re'ee kormaadhaan bakka buufameera. Re'een bineensa manaa beekamaa Giriik durii keessatti baay'ee argamu ture; yeroo baay'eessis naannolee gaarramaa keessatti, bakka Paan naanna'u jedhamee amanamutti ni argama ture. Fakkeeffamni kun mallattoo beekamaa calaqqee Paan ta'ee guddate; akkasumas aartii fi ogbarruu Giriik keessaa waaqicha agarsiisan keessatti, maallaqa biyyaalessaa dabalatee, itti fufeera.

Yommuu Yesuus Qisaariyaa Filiphos daawwate, “karrawwan Si'ool” waldaa irratti akka hin moone ibse. Wanti Pheexiros gaaffii Yesuus gaafateef deebii kennuudhaan dubbate seenaa fi duudhaa Kiristaanaa keessatti akka “Iqoo Kiristaanaa”tti hubatama.

Yesuus gara naannoo Qeesariyaa Filiphos yommuu dhufe, bartoota isaatiin, “Namoonni Ani Ilmi namaa eenyu akka ta'e maal jedhu?” jedhee gaafate. Isaanis, “Warri tokko si Yohaannis Cuuphaa dha jedhu; warri kaan Eeliyaas; warri biroo immoo Ermiyaas, yookaan raajota keessaa tokko,” jedhan. Innis isaaniin, “Isin garuu Ani eenyu akka ta'e maal jettu?” jedhe. Simoon Pheexiroosis deebisee, “Ati Kiristoos, Ilma Waaqa jiraataa ti” jedhe. Yesuus deebisee isaatiin, “Yaa Simoon Bar-Yoonaa, ati eebbifamaa dha; kun siif foonii fi dhiigni hin mul'isne, garuu Abbaan koo inni samii keessa jiru siif mul'iseera. Anis sitti nan jedhu, ati Pheexiros dha; kattaa kana irras waldaa koo nan ijaara; karrawwan mootummaa du'aatis ishee hin mo'an. Ani furtuuwwan mootummaa samii siifan kenna; waan ati lafa irratti hiitu hundinuu samii keessatti ni hidhama; waan ati lafa irratti hiiktu hundinuu samii keessatti ni hiikama” jedhe. Sana booddee inni akka Inni Yesuus Kiristoos ta'e nama tokko iyyuu akka hin himne bartoota isaatti cimsee ajaje. Maatewos 16:13–20.

Kutaan kun baay'ee barbaachisaa dha; sababiin isaas, tajaajila Yesuus keessatti akkasumas guddina ti'ooloojii Kiristaanaa keessatti yeroo murteessaa ta'e bakka bu'a. Phexrosiin Yesuus Masiihii, Ilma Waaqa jiraataa ta'uu isaa himachuun bu'uura amantii Kiristaanaa fi dhagaa golee

seenaa Millerite Qadesh isa jalqabaa bakka bu'a, seenaa keenya har'aas Qadesh isa dhumaa bakka bu'a.

Sararran lamaan kun wal fakkaatu; garuu inni tokko kufaatii saba Waaqayyoo bakka bu'a, inni kaanis mo'icha saba Waaqayyoo bakka bu'a. Yesus fannoo dura xiqqoo dura bartoota Isaa gara Paaniyumiitti akkuma geesse, akkasuma immoo bartoota Isaa warra guyyaa dhumaa gara Paaniyumiitti fideera; kana gochuudhaanis abdi kutachiisni tokko akka bartoonni Isaa warri guyyaa dhumaa "dhiibbaa to'atuu" Adventizimii Laa'odiiqeyaa jalatti irraa kaafaman heyyameera; kunis seenaa Maatewos boqonnaa kudha jaha keessatti "Yihudummaa"tiin bakka bu'ameera. Kana gochuudhaanis, yeroo walfakkaataatti bartoota Isaa gara wal qunnamtii dhihoo waaqeffannaa ormaa wajjinitti fideera; kanaanis haala hojii bartoota Isaa warra guyyaa dhumaa, warra amma mul'ata guutuu aangoo Seexanaa keessatti jiraatan bakka bu'a; aangoon kunis sirna qunnamtii ammayyaa guutummaa addunyaa mallattoo bineensaa akka fudhatu geggeessuuf hojii irra oolan keessatti bakka bu'ameera.

Seenaa Qeesariyaa Filiphos seenaa lolaa Paaniyoomii wajjin wal simata; akkasumas heertuu kudha-sadii irraa hamma kudha-shaniitti. Kiristoosii fi bartoonni Isaa gaaddisa fannoo jala dhaabatanii turan; kunis bartoota Isaa warra guyyoota dhumaa, warra gaaddisa seera Dilbataa jala dhaabatan fakkeessa. Achitti, heertuu kudha-sadii irraa hamma kudha-shaniitti, jechuun Qeesariyaa Filiphos, akkasumas lola Paaniyoomii, isa har'a nuti itti dhaabanne, Kiristoos wanta heertuu kudha-jaha keessatti ta'uu jedhu bartoota Isaa barsiisuu jalqabe.

"Inni Waa'ee dhiphina Isa eeggatu sanaa isaanitti himuuf jedhu ture. Garuu jalqaba kophaa Isaa deeme; akka garaan isaanii dubbii Isaa fudhachuuf qophaa'uufis kadhate." The Desire of Ages, 411.

Kiristoos bartoota Isaa waa'ee fannoo sanaa isaanitti dubbachuu isaa dura, inni jalqaba irraa fagaatee deeme, yookaan ture; akkasitti yeroo turtii fakkeenya sana keessatti mul'ate fi seenaa Adoolessa 18, 2020 irraa jalqabee hamma Adoolessa 2023tti jiru mallatteesse.

"Yeroo Inni isaanii wajjin walitti makametti, wanta Inni dabarsuuf hawwu sana battalumatti hin himne. Kana gochuu isaa dura, akka qormaata dhufuuf jabaataniif, amantii isaanii Isatti qaban akka himatan isaaniif carraa kenne." The Desire of Ages, 411.

Bara Adoolessa 2023 keessa, Gooftaan warra abdi kutannaa sana keessatti hirmaatan amantii isaanii akka ibsan carraa kennuu jalqabe. Inni kana ergaa Hisqi'el boqonnaa sodomii-torbaa banuudhaan raawwate; kunis ergaa Fulbaana 11, 2001 mirkaneessu ture. Innis funyoo yeroo mallattoo kaa'uu Fulbaana 11, 2001 irraa kaasee hamma seera Dilbataa dhihoo keessatti dhufu sanatti walitti hidhu ture. Kunis abdi kutannaa Adoolessa 18, 2020 caasaa dhugaa keessa kaa'uudhaan ta'e; namoonni arguuf fedhii qaban hundi sochiin haaromsa tokkoon tokkoon isaa seenaa isaanii qulqulluu addaa keessatti mata-duree achi keessa darbu akka qabu hubachuu danda'u turani.

Bara dhuma bara dhumaa keessatti, ergaan balaa sadaffaa Fulbaana 11, 2001 irratti dhufe; sana booddee immoo ergaan sobaa balaa sadaffaa labsame, kan abdi kutannaa uume; garuu ergaan

guyyoota sadii fi walakkaa du'anii booda, lafee goggogaa fi bittinnaa'an keessaa isaan gara jireenyaatti deebise, ergaa qilleensota afurii ture; kunis balaa sadaffaa dha.

Duuka-buutoonni bara dhumaa, yoo arguu filatan, mallattoowwan karaa sadan chaappaa namoota dhibba tokkoo fi afurtamii afur kuma irratti mul'atan tarkaanfii hunduma keessatti mata-duree tokko ta'uu isaanii, akkasumas tarkaanfii lammaffaatti fincilli qubee kudha-sadaffaa qubee Ibraayisxiiin bakka buufame ergaa sana akka "Dhugaa" ta'etti mirkaneesse arguu danda'u. Ragaan lammaffaan Gooftaan kenne immoo sochiiwwan haaromsaa duraanii keessatti abdi kutannoon jalqabaa fedhii Waaqayyoo mul'ifamee irratti fincilluu irratti hundaa'e ture; kunis Muuseen ilma isaa dhagna qabachiisuu dhiisuu isaa ta'e, yookaan Uzaan taabota sana tuquu isaa ta'e, yookaan Maartaafi Maariyam dubbiin Yesuus waa'ee du'a Laazaarsiif dubbate shakkuun isaanii ta'e. Sarari haaromsaa tokko qofti, inni abdi kutannoon jalqabaa ajajamuu dhabu irratti hundaa'e ta'uu isaa hin deggerre, sochii haaromsaa Miilerootaa ture; garuu yeroo sana immoo seenaa Miilerootaa keessatti mallattoowwan karaa keessaa dhugaa isa saddeettaffaa, kan torban keessaa ta'e irratti hundaa'an akka jiranis ni mul'ifame.

Dhugaan inni saddeettaffaan keessaa torban ta'uu isaa, Mul'ata Yesus Kiristoos isa amma banamaa jiru keessatti qaama guddaa dha; ce'umsi sochii Millerite Filadelfiyaa irraa gara mootummaa amantootaa La'odiiqeyaa immoo, yeroo sochiin La'odiiqeyaa inni ergamaa sadaffaa gara sochii Filadelfiyaa isa dhibba afurtamii afur kumaatti ce'u adda baasuuf mallattoo karaa ta'e. Kanaafuu, dhugaan abdi kutuun Millerite isa jalqabaa utuu sochiin isaanii abboomamuu diduu hin mul'isin raawwatame, guyyoota dhumaatti mallattoo karaa isuma sanaaf faallaa ta'uu ni kenne; achittis sochiin La'odiiqeyaa inni ergamaa sadaffaa abboomamuu ni dide, abdi kutuu ni fide; akkas gochuudhaanis mallattoo karaa Millerite waliin wal qindeesse; sochiin dhibba afurtamii afur kumaas inni saddeettaffaa, isa keessaa torban ta'e, jechuun hubachuuf loojikii ni uume.

Bara Adoolessa 2023 keessa, Gooftaan "sagalee lafa onaa keessatti" kaasee, sabni Isaa kan bara dhumaa yeroo muddama seera Dilbataa sanaaf akka qophaa'u godhe; innis yeroo turee kadhannaa irraa gara bartoota isaatti deebi'etti, isaanii amantii isaanii ibsachuuf carraa kenne. Bara Kiristoos keessatti ergaan sun cuuphaa Isaa ture; jechuunis iddoo Yesuus, Yesuus Kiristoos itti ta'e sana. Mallattoon karaa sun Fulbaana 11, 2001 wajjin walsima; namoonni waa'ee Isaa maal akka yaadan bartoonni Isaa gaafataman, sana booddees waa'ee Kiristoos bartoonni ofii isaanii maal akka yaadan gaafataman.

“তাঁহাদের সহতি যুক্ত হইয়া, তিনি অবলিম্বে সেই বিষয় প্রকাশ করলিনে না, যাহা তিনি তাহাদগিকে প্রদান করতি ইচ্ছা করতিনে। ইহা করবার পূর্ববে, তিনি তাহাদগিকে তাঁহার প্রতি আপনাদের বশির্বাশ স্বীকার করবার একটা সুযোগ দলিনে, যনে আগত পরীক্ষার নমিত্ত তাহারা দৃঢ় হইতে পারে। তিনি জিজ্ঞাসা করলিনে, ‘লোকেরো ক'বিলে, আমি মনুষ্যপুত্র কে?’”

“Kan nama gaddisiis bartoonni Israa'el Masiihicha isaanii beekuu dadhabuu isaanii amanuuf dirqaman. Dhuguma, namoonni tokko tokko yeroo hojii dinqii Isaa argan, Inni Ilma Daawit ta'uu Isaa dubbatanii turan. Tuutni namoota Beet-Saayidaatti nyaachifamanis Inni Mootii Israa'el akka ta'u labsuu fedhii qabu turan. Baay'een isaanii akka raajiitti Isa fudhachuuf qophaa'oo turan; garuu Masiihicha ta'uu Isaa hin amanne.” The Desire of Ages, 411.

Baay’inni Warri Adventizimii dheekkamsa sadaffaa Fulbaana 11, 2001tti hin amanne. Isaan dinqiiwwan Macca Dubbii Raajii keessaa sochii keessatti dhiyaatan keessaa muraasa ni amanan, akkasumas gariin isaanii ergaan Fulbaana 11, 2001 qaamolee dhugaa akka qabu ni hubatan; garuu isaan dhugumaan himatawwan Fulbaana 11, 2001 hin amanne.

Waamni Onkoloolessa 11, 2001 kan dhiyaate, waamni Hagayya 11, 1840 tiin duraan fakkeeffamee ture; waamni sunis obboleettii White’n, guutamuu Hagayya 11, 1840 irratti yaada kennitutti, ibsamee ture. Isheen is akkana jette:

“Yeroo sirriitti murtaa’e sanatti, Turkiin karaa ergamtoota isheetiin eegumsa humnoota michoota Awurooppaa fudhatte; akkasumas ofii ishee to’annoo saboota Kiristaanaa jalatti galchite. Dhimmi kun raajii sana guutummaatti fiixaan baase. Yommuu kun beekame, namoonni baay’een sirrummaa qajeelchawwan hiika raajii Millar fi warri isa wajjin hojjetan fudhatanitti amanan; sochiisa dhufaati Gooftas kaka’umsi dinqisiisaan kennameef. Namoonni barumsa qabanii fi iddoo guddaa qaban, ilaalcha isaa lallabuu fi maxxansuu keessatti Millar wajjin tokko ta’an; hojii sunis bara 1840 irraa jalqabee hamma 1844tti saffisaan babal’ate.” The Great Controversy, 334, 335.

Wanti jechuun, waan Hagayya 11, 1840 irratti mirkanaa’e ilaalchi raajii Miller sirrii akka tureedha; jechuun immoo waanti Fulbaana 11, 2001 irratti himame mirkaneessa ilaalchi raajii Future for America sirrii akka ta’eedha. Baay’inni namoota hin qalbii jijjiirratin Adoolessa 2023 keessatti, bu’uura yaadaa akka mala Kiristoos qopheesse fi Future for America’tti amanamee kenname sun dhuguma mala bokkaa boodaa ta’e fudhachuu hin dandeenye, fudhachuus hin fedhan turan. Garuu achiis Kiristoos bartoota Isaa irraa gaafate: isaan, jechuun baay’ina sana osoo hin ta’in, maal akka yaadan.

“Ammas Yesus amma gaaffii lammaffaa, isa bartoota ofii isaanii ilaallatu, dhiheesse: ‘Isin garuu ani eenyu akka ta’e jettu?’ Pheexiros immoo deebisee, ‘Ati Kiristoos, Ilma Waaqa jiraataa ti.’”

“Jalqabumaa kaasee jalqabee, Pheexiroos Yesus Masiihii ta’uu isaa amanee ture. Namoonni baay’een biroon, warri lallaba Yohannis Cuuphaa sanaatiin qalbiin isaanii tuqamtee Kiristoosin fudhatan, yeroo inni hidhamuu fi ajjeefamu erguma ta’ee Yohannis ergama isaa irratti shakkuu jalqaban; amma immoo Yesus Masiihii, isa dheeraadhaaf eeggachaa turan sana, ta’uu isaattis shakku turan. Barattoota keessaa baay’een, Yesus teessoo Daawit irratti bakka Isaa akka fudhatu hawwii cimaadhaan eegaa turan, yeroo Inni yaada akkasii akka hin qabne hubatan Isa dhiisan. Garuu Pheexiroosii fi hiriyoanni isaa amanamummaa isaanii irraa hin garagalle. Adeemsi warra kaleessa faarfani har’a immoo balaaleffatan sun amantii hordoftuu dhugaa Fayyisaa sana hin diigne. Pheexiroos, ‘Ati Kiristoos, Ilma Waaqa jiraataa ti’ jedhee labse. Gooftaan isaa ulfina mootummaa akka gonfatu eeggachuu hin dandeenye; garuu salphina Isaa keessatti Isa fudhate.”

“Pheexirosni amantoota kudha lamaaniif amantii isaanii ibsee ture. Ta’us bartoonni ergamootaa amma iyyuu ergama Kiristoos guutummaatti hubachuu irraa fagoo turan. Mormiin fi maqaa balleessuun lubootaa fi bulchitootaa, yommuu isaan Kiristoos irraa deebisuu hin dandeenye illee, ammas burjaajii guddaa isaan irratti uumaa ture. Isaan karaa isaanii ifatti hin argan turan.

Dhiibbaa leenjii isaanii isa jalqabaa, barsiisa rabbiiwwanii, humni duudhaa, ija isaanii dhugaa arguu irraa amma iyyuu gufachiisaa ture. Yeroo yerootti balaqqeessa ifaa gatii guddaa qabu Yesuus irraa isaan irratti ibsaa ture, garuu yeroo baay'ee akka namoota gaaddisa gidduutti wal qaqabanii karaa barbaadaniitti turan. Haa ta'u malee, guyyaa kana, utuu qormaata guddaa amantii isaanii fuuldura dhaabachuun isaanitti hin dhufin dura, Hafuurri Qulqulluun humnaan isaan irratti bu'e. Yeroo gabaabaadhaaf ija isaanii "waan mul'atan" irraa garagalamanii, "waan hin mul'anne" ilaaluutti geeddaramaniiru. 2 Qorontos 4:18. Golgaa namummaa jalatti ulfina Ilma Waaqayyoo hubataniiru."

"Yesuus Phexiroosiin deebisee, 'Yaa Simi'oon ilma Yoonaa, ati eebbifamteerta; abbaa fi dhiigni kana sitti hin mul'isne; garuu Abbaan koo inni samii keessa jiru sitti mul'iseera' jedhe." The Desire of Ages, 412.

Phaxiroosiin Pheexiros, Kiristoos Ilma Waaqayyoo ta'uu isaa adda baasee beeksisuu isaatiin, gaaffii qorumsaa seenaa sanaa kallattiidhaan dubbate. Yeroon Masihiin itti mul'atu akka Dubbii raajii Waaqayyootti dursee kaa'ame sanaan gaheera; warri dhugaa sana fudhatan qofa keessaa warra ibsa Pheexiroosiin bakka buufaman keessatti ni hammatamu. Pheexiros warra ergaa Fulbaana 11, 2001 irratti hundeeffame fudhatan, fi Yesuus Ilma Waaqayyoo ta'uu isaa beeksisan bakka bu'a. "Pheexiros amantii kudha lamaan ibse ture," kudha lamaan inni bakka bu'es kuma dhibba tokkoo fi afurtamii afur turan. Kanaaf, Kiristoos kutaa sana keessatti maqaa Pheexiros Siimoon Baar-yoonaa irraa gara Pheexirositti jijjiire.

"Siimoon" jechuun "kan dhaga'u" jechuu dha, "bar" immoo "ilma" jechuu dha, Yoonaa is "gugee" jechuu dha. Siimoon warra ergaa gugee dhaga'an bakka bu'a; gugeenis dhugaa cuuphaa Yesuus wajjin walqabate bakka bu'a; yeroo Inni humnaan dibamee Kiristoos ta'e, akka gadi bu'iinsi Hafuura Qulqulluu bifa gugeetiin ta'e sun fakkeenyaan agarsiifamutti.

Sararonni haaromsi walqixa wal cina jiru; Yohaannis immoo warra Miilariitotaa bakka bu'a; isaanis Hagayya 11, 1840 irratti macaafa xinnaa sana nyaatan. Ermiyaas immoo taatee sanaan wal simata; innis yeroo macaafa xinnaa sana nyaatetti, sana booddee maqaa Waaqayyootiin waamame.

Dubbiin kee ni argaman, anis isaan nan nyaadhe; dubbiin kees gammachuu fi ililcha garaa koo anaaf ta'e; yaa Waaqayyoo Gooftaa maccaa hunda bulchituu, ani maqaa keetiin waamameera. Ermiyaas 15:16.

Yeroo Gooftaan Abraam wajjin kakuu seene, maqaa isaa gara Abrahaamitti jijjiire; akkuma Saaraa fi Yaaqoob wajjinis godhe. Jijjiiramni maqaa hariiroo kakuu agarsiisa; akkasumas iddoo mallattoo sana irratti, bakka mallattoon Waaqummaa gadi bu'uutti, saba Waaqayyoo ergaa sana nyaachuu, kakuu keessa seenuu qabu; ergasii maqaan isaanii ni jijjiirama. Akka bakka bu'aa barattoota yeroo Kiristoositti, Siimoon Bar-Yoonaa warra ergaa "gugee" sana "dhageessan" bakka bu'e.

Yommuu inni mallattoo karaa sana irratti Yesuus Kiristoos ta'uu isaa, Innis Ilma Waaqayyoo ta'uu isaa, akkasumas waan kana hunda of keessaa qabu ragaa ba'een beeksisetti, yeroo sana Kiristoos maqaa isaa gara Pheexiroositti jijjiire. Inni ergaa ummanni kakuu Kiristoos kan seenaa sanaa fudhatan ibse; akkas gochuudhaanis guyyoota dhumaa keessatti dhibba afurtamii afur kuma sana

Waaqayyo Museedhaan Israa'eliif, “‘Akkan isaanii gidduu keessa jiraadhuuf iddoo qulqulluu naa haa ijaaran’” jedhee ajaje (Ba’uu 25:8); innis iddoo qulqulluu sana keessatti, saba Isaa gidduu jiraate. Imala isaanii dheeraa fi dadhabsiisaa lafa onaa keessatti godhan hundumaa keessatti, mallattoon argamuu Isaas isaanii wajjin ture. Akkasuma Kiristoos buufata Isaa gidduu qubata nama keenya keessatti dhaabe. Inni akka nu gidduu jiraatuu fi akka amalaafi jireenya Isaa isa waaqummaa nutti beekamoo godhuuf, dukaana Isaa cina dukaana namootaa dhaabe. “‘Dubbiin foon ta’e, nu gidduus buufate; (nus ulfina Isaa argine, ulfina kan Ilma Tokkicha Abbaa irraa dhufe fakkaatu), ayyaanaa fi dhugaadhaan guutame.’” Yohaannis 1:14, R. V., margin.

“Erga Yesuus nu bira jiraachuuf dhufe irraa kaasee, Waaqayyo qorumsa keenya akka beekuu fi gadda keenyaaf akka nu waliin gaddu ni beekna. Ilmi fi intalli Addaam hundinuu Uumaan keenya michuu cubbamootaa ta’uu isaa hubachuu ni danda’a. Sababni isaas barsiisa ayyaanaa hundumaa keessatti, waadaa gammachuu hundumaa keessatti, hojii jaalalaa hundumaa keessatti, harkisa waaqayyummaa keessaa isa jireenya Fayyisaa irratti lafa kana irratti mul’ate keessatti, ‘Waaqayyo nu wajjin’ argina.”

“Seexanni seera jaalalaa Waaqayyoo akka seera ofittummaa ta’eetti bakka buusa. Inni ajaja isaa akka nuuf hojii irra oolchuun hin danda’amneetti dubbata. Kufati warra duraa keenya, gidiraa isa irraa ka’e hundumaa wajjin, Uumaa irratti fe’a; akkasumas namoonni Waaqayyo akka barreessaa cubbuu, dhiphinaa fi du’aa ta’eetti akka ilaallan godha. Yesuus gowwoomsa kana saaxiluuf ture. Inni akka keenya keessaa tokkootti fakkeenya abboomamuu kennuuf ture. Kanaafuu uumama keenya of irratti fudhate; muuxannoo keenya keessas darbe. ‘Waan hundumaan obboloota isaatiin fakkaachuu isaaf in ta’a ture.’ Ibroota 2:17. Yoo nuti waan Yesuus hin dandeenye tokko baachuu qabaanne ta’e, yeroo sana irratti humni Waaqayyoo nuuf gahaa akka hin taane jechuun Seexanni bakka bu’a. Kanaaf Yesuus ‘waan hundumaan akka keenya qorama’e.’ Ibroota 4:15. Inni qormaata hundumaa, isa nuti itti saaxilamnu, obsaan dabarse. Inni ofii isaatiif humna tokkollee, isa bilisaan nuuf dhiyaatu irraa adda ta’e, hin hojii irra oolchine. Akka namaatti qorama wajjin wal arguudhaan, humna Waaqayyo irraa isaaf kennameen mo’e. Inni, ‘Yaa Waaqa koo, fedha kee gochuun natti gammachuu dha; eeyyee, seerri kees garaa koo keessa jira’ jedha. Faarfannaa 40:8. Akkuma inni gaarii hojjechaa fi warra Seexanaan dhiphataman hundumaa fayyisaa turetti, amala seera Waaqayyoo fi uumama tajaajila Isaa namootatti ifa godhe. Jireenyi isaa seera Waaqayyoo abboomamuun nuufis akka danda’amu dhugaa ba’a.”

“Namummaa Isaatiin, Kiristoos namummaa tuqeera; waaqummaa Isaatiin immoo teessoo mootummaa Waaqayyoo qabata. Akka Ilma namaatti, inni fakkeenya abboomamuu nuuf kenneera; akka Ilma Waaqayyooti immoo, humna akka abboomamnu nuuf kenna. Inni Kiristoosuma kan bosona keessaa Tulluu Horeeb irratti Museedhaan dubbatee, ‘ANI KAN ANI TA’E.... Akkasittis ati ijoollee Israa’eliin, ANI gara keessan na erge jedhi’ jedhe sana ture. Ba’uu 3:14. Kun waadaa bilisummaa Israa’el ture. Kanaafis yeroo inni ‘bifa namootaa fakkaatuun’ dhufe, ofii isaa ANI ta’uu isaa labse. Mucaan Beetaliheem, Fayyisaa garraamii fi gad of qabu sun, Waaqa ‘fooniin mul’ate’ dha. 1 Ximotewos 3:16. Innis nutti akkana jedha: ‘ANI Tiksee Gaarii dha.’ ‘ANI Buddeena jiraataa dha.’ ‘ANI Karaa, Dhugaa, fi Jireenya dha.’ ‘Humni hundi mootummaa mootummaa samii fi lafaa keessatti anaaf kennameera.’ Yohannis

10:11; 6:51; 14:6; Maatewos 28:18. ANI wabii waadaa hundumaa ti. ANI dha; hin sodaatinaa.
'Waaqayyo nu wajjin' jechuun cubbuu irraa bilisummaa keenyaaf wabii, seera mootummaa
samii abboomamuuf humna qabnuuf mirkaneessa." The Desire of Ages, 23, 24.